

F. t. l. vedr. værgemålslov

Til § 6

Værgemål med fratagelse af den retlige handleevne vedrørende økonomiske forhold efter lovforslagets § 6 svarer i høj grad til formueretlig umyndiggørelse efter den gældende myndighedslovs § 2.

Det er hensigten, at denne type værgemål især skal anvendes over for de svage, der udviser aktiv adfærd. Hovedeksemplet er sindssyge, som under maniske perioder vil kunne træffe vidtrækkende skadelige økonomiske dispositioner, men der vil også kunne være behov for at fratage de aktive demente, psykisk udviklingshæmmede og skizofrene den retlige handleevne. Formålet med bestemmelsen er ikke kun at undgå, at de pågældende foretager uheldige aktive handlinger, men også at beskytte dem mod andres overtalelse, udnyttelse eller misbrug ved at indskrænke den svages mulighed for selv at disponere.

Efter *stk. 1* kan der i forbindelse med et økonomisk værgemål efter § 5 ske fratagelse af den retlige handleevne. Det er således en forudsætning for fratagelse af den retlige handleevne, at betingelserne for værgemål efter § 5 er opfyldt, og at der tillige træffes afgørelse om værgemål, der omfatter alle økonomiske forhold.

Kriteriet for værgemål efter § 6 er, at dette er nødvendigt for at hindre, at den pågældende udsætter sin formue, indkomst eller andre økonomiske interesser for fare for at forringes væsentligt eller for at hindre økonomisk udnyttelse. Fratagelse af den retlige handleevne kan ikke ske alene for visse økonomiske forhold, men det er muligt at beslutte en tidsmæssig begrænsning, jf. lovforslagets § 8, *stk. 2*. I relation til handleevnefratagelse efter § 6 er værgemål således et spørgsmål om alt eller intet. Dette forhindrer dog ikke, at værgemålet efter § 5 samtidig omfatter personlige spørgsmål, eller at et sådant personligt værgemål er begrænset til at angå bestemte personlige anliggender.

Retsvirkningerne af en handleevnefratagelse fremgår af *stk. 2*. Den pågældende kan ikke selv forpligte sig ved retshandler eller råde over sin formue, medmindre andet er bestemt. Dette svarer til virkningen af en umyndiggørelse efter gældende ret, jf. myndighedslovens § 34. Med denne retsstilling er det naturligt, at den, der er frataget handleevnen, betegnes som umyndig.

Reglen i *stk. 3* om tinglysning af afgørelser om fratagelse af den retlige handleevne svarer til den gældende myndighedslovs § 4. Der henvises til det samtidig hermed fremsatte forslag til lov om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love (Ændringer som følge af værgemålsloven), som i § 2 indeholder forslag til en ny affattelse af tinglysningslovens § 13, *stk. 2* og *3*, og § 48. Tinglysning skal også ske af foreløbige afgørelser om værgemål med handleevnefratagelse efter lovforslagets § 21, jf. § 6, for at sådanne afgørelser kan få retsvirkning i fuldt omfang.

Det forudsættes, at der i administrative regler udstedt i medfør af lovforslagets § 40, nr. 1, ligesom i dag fastsættes bestemmelser om, at det er værger, der skal sørge for tinglysningen.

Til § 7

§ 7 om samværgemål svarer i nogen grad til den gældende myndighedslovs § 54 og § 55 om lavværgemål og er som i dag begrænset til at angå økonomiske spørgsmål. Bestemmelsen medfører således en videreførelse af lavværgemålsinstituttet, men med en ny betegnelse.

Målgruppen for denne type værgemål vil f.eks. være personer med legemlige sygdomme, som f.eks. afasi, eller personer, der lider af hæmmet psykisk udvikling eller psykisk syge.

Hovedbetingelsen for iværksættelse af samværgemål er efter *stk. 1*, at den pågældende selv anmoder om værgemålet. Endvidere skal den pågældende have behov for hjælp til at administrere formuen eller varetage andre økonomiske anliggender. På grund af kravet om egen anmodning er der svarende til gældende ret ikke fastsat et egentligt medicinsk kriterium, og det følger derfor alene af bestemmelsen, at behovet for samværgemålet skal skyldes uerfarenhed, svækket helbred eller anden lignende tilstand.

Statsamtet skal under værgemålsagen vurdere, om den pågældende er i stand til at give udtryk for sit ønske om værgemålet under et personligt fremmøde. Statsamtet må endvidere ved bedømmelsen af, om anmodningen om samværgemål skal imødekommes, tage retsvirkningerne i betragtning. Det må også vurderes, hvorledes den pågældende skønnes at ville virke i et samarbejde, ligesom det må indgå, hvem der eventuelt skal beskikkes som samværge, hvilke dispositioner der skal tages stilling til, formuens størrelse og aktivernes sammensætning, samt hvordan der vil blive reageret, hvis samarbejdet ikke fungerer. Der må også skønnes over, hvorledes den svages situation vil udvikle sig. Skønnes det, at vedkommende ikke har evner, forudsætninger og psyke til at samarbejde med en værge, må anmodningen om samværgemål afslås.

Hvis det efter nogen tid med samværgemål viser sig, at samarbejdet ikke fungerer, kan en ny samværge kræves beskikket efter § 12. Hvis den pågældendes tilstand ændres, er der mulighed for, at den, der er under samværgemål, kan komme under værgemål efter § 5, jf. § 9, og eventuelt tillige efter § 6, eller at der fremsættes anmodning om samværgemålets ophævelse, jf. § 10.

Efter *stk. 2* kan samværgemål begrænses til kun at angå bestemte aktiver eller anliggender, jf. herved også bemærkningerne ovenfor til § 5, *stk. 3*, og nedenfor til § 8.

Retsvirkningerne af samværgemål fremgår af *stk. 3*. Herefter handler værger og den pågældende i forening i anliggender, der er omfattet af værgemålet. På skriftlige aftaler skal der således foruden vær-